

նաց՝ բայց վերջիններս կը հակառակին անոր. լուսարարը կը զի-
մէ Ս. Յարութեան մօտ բնակող Շէյխ Մէֆա անուն մէկուն՝ որուն
մօտ դռնապան կ'ըլլայ, և կտակ կ'ընէ որ երբ մեռնի Շէյխ Մէ-
ֆան իր մօտ դռնուած կենաց Փայտի մասունքը յանձնէ Հայոց
վանքին. կը վախճանի յիշեալը և Շէյխ Մէֆա նոյն մասունքը
կը բերէ կը յանձնէ Եղիազար պատրիարքին: Մատուռը իբր մէկ
մէթր լայնք, ու մէկուքսորդ մէթր երկայնք ունի, չուրջանա-
կի չի նիով պատած. յատակը աւագ խորանի բեմին պէս երվնե-
րանք մարմարներով արուեստագործուած: Մատուռին երեսը
բաց է մայր տաճարին վրայ, և այնտեղ կայ արուեստագործ և
ոսկեգօծ պատշգամ մը:

Ս. Նշանի մատուռէն դուրս բացօթեայ պղտիկ բակ մը կայ
որուն վրայ կը բացուի Ս. Առաքելոց մատուռը, կոկիկ փոքր ե-
կեղեցի մը 25 քառակուսի մէթր տարածութեամբ, ուր կը պահ-
ուին Շղթայակիրի և Կոլտի ուսուցիչ Բաղիշեցի Վարդան վար-
դապետի պատկերները և ուրիշներ: Այս եկեղեցիի մասին Հաննէ
վրդ. իր Պատմութեան մէջ (էջ 91) հետեւեալ տողերը կը գրէ.
«... եւ ե նևագոյն եւ սագաշեւ. որպէս եւ լուեայ եւ քե ընդ մեծի
եկեղեցոյն շինեցաւ յասուկ աղօթարան քազաւորաց, զի որուն ի սակ-
եաց ե, եւ այժմ ե գրխսուն: Նորոգեայ ի մեծ Վարդապետեան ի ՌՃՀԳ
(= 1734) թուին»: Ս. Առաքելոց բակին քովը և քիչ մը բարձր
երկրորդ փոքրիկ բակ մըն ալ կայ, որուն վրայ կը բացուի
Հակարձնան մատուռը, երկայնքը մէկ ու քսորդ, իսկ լայնքը
երեքուկէս մէթր սեղանով մը:

Ս. Յակոբայ տաճարին աւագ դրան երկու կողմերը մանր
խորշերու մէջ երկու սեղաններ կան Ս. Գեորգայ զօրախախին եւ
Ս. Նիկողայոսի հայրապետին, պղնձէ վանդակներով փակուած: Կը
թուի որ Ս. Նիկողայոսինը աւելի ուշ շինուած է քանի որ չի
յիշուիր հիւներէն: Աւանդութիւն է թէ երբ Սալահէտտին 1187-
1194 եօթը տարիներու մէջ կնիքի ներքեւ պահեց Ս. Յակոբի
տաճարին մուտքը, Միսրանութիւնը արտաքին գաւիթին մէջ և
այս սեղաններուն առջև կատարած է սրբազան պաշտամունքը:
Հաննէ վրդ. իր Պատմութեան մէջ (էջ 80-87) Սալահէտտինի կող-
մէն Ս. Յակոբայ տաճարին գրաւման և վերստին Հայոց շնորհ-
ման մասին կը պատմէ յատկանշական զրոյց մը, իսկ Թաղէոս
Միհրդատեանց իր Դասախնդրիւն Դասախնդրեանց գիրքին մէջ